

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 19499/10

Şerife AŞKIN ve Diğerleri / Türkiye

Başkan

Valeriu Grițco,

Hâkimler

Arnfinn Bårdsen,

Peeter Roosma

ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 16

Haziran 2020 tarihinde bir Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi(İkinci Bölüm), 9 Şubat 2010 tarihinde yapılan yukarıdaki

başvuruyu göz önüne alarak,

Gerçekleştirdiği müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuranların listesi ekte yer almaktadır.
2. Davanın koşulları, başvurular tarafından ileri sürüldüğü şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir.
3. Söz konusu zamanda 13 yaşında olan üçüncü başvurana, 4 Eylül 2001 tarihinde hayvanlarını olatırken taşıdığı metal bir borunun Dicle Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'ne ("DEDAŞ") ait yüksek voltaj enerji nakil hattına değmesi sonucunda elektrik çarpmıştır. Üçüncü başvuranın vücudunun tamamında ciddi yanıklar oluşmuş olup yoğun tedaviler sonucunda kolları dirseklerinin altından kesilmiştir.

A. Ceza Yargılamaları

4. Türkiye Elektrik Dağıtım Şirketinin İdil şubesinin yöneticisi aleyhinde ihmalkârlık dolayısıyla fiziki zarar yol açtığı gerekçesiyle İdil Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde ceza yargılaması açılmıştır. İlgili yönetici, 28 Mayıs 2003 tarihinde İdil Asliye Ceza Mahkemesinden beraat etmiştir. Bilirkişi raporuna dayanan mahkeme mağdurun -yani üçüncü başvuranın- söz konusu kazadan %100 sorumlu olduğuna karar vermiştir. Yargıtay, bu kararı 14 Şubat 2005 tarihinde onamıştır.

B. Tazminat yargılamaları

5. Başvuranlar, üçüncü başvurana elektrik çarpması dolayısıyla maruz kaldıkları maddi ve manevi zararların telafi edilmesi amacıyla DEDAŞ ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ("TEİAŞ") aleyhinde İdil Asliye Hukuk Mahkemesi önünde 28 Kasım 2001 tarihinde tazminat davası açmışlardır.
6. İdil Asliye Hukuk Mahkemesi belirtilmeyen bir tarihte görülen duruşmada söz konusu zamanda yürürlükte olan Borçlar Kanunu'nun 53. maddesi uyarınca hukuk mahkemelerinin ilgili yöneticinin suçuna ilişkin

olarak ceza mahkemelerinin tespit ettiği bulgular ya da verdiği kararlarla bağlı olmadığına hükmetmiştir. Mahkeme, davalı şirketlerin kazadaki sorumluluğunun belirlenmesi amacıyla duruşma sırasında çeşitli bilirkişi raporlarının hazırlanmasını talep etmiştir.

7. 9 Ocak 2007 tarihli beşinci bilirkişi raporunda, bilirkişiler aşağıdaki hususlara değinmiştir: (i) söz konusu hadisenin yaşandığı alan sadece yayalara açık olmayıp ve motorlu taşıtlar tarafından da kullanılabilir; (ii) Yönetmelik'in 44. maddesine göre, bu bölgenin arabaların geçebileceği bir yol yapımı için olası bir şekilde kullanılması göz önünde bulundurularak elektrik hatlarının yerden en az altı metre yüksekliğe kurulması gereklidir; (iii) Ancak, bahse konu olan elektrik hattı 14 Ekim 2001 ve 24 Ekim 2003 tarihinde ölçülmüş ve yüksekliği sırasıyla beş metre on santimetre ile dört metre seksen santimetre olarak tespit edilmiştir; (iv) Kazanın, sıcaklığın Ekim ayından daha yüksek olduğu 4 Eylül 2001 tarihinde gerçekleşmesi göz önünde bulundurulduğunda söz konusu zamanda elektrik hattının ısı genişmesi nedeniyle daha düşük bir konumda sarkık konumda bulunması oldukça yüksek bir olasılıktır; (v) kazanın iki elektrik direğinin tam ortasında gerçekleşmesi elektrik hattının dört yüz seksen ya da beş yüz on santimetreden daha düşük bir seviyede durduğunu göstermektedir; (vi) bu bulgular ışığında, söz konusu elektrik hattının Yönetmeliğin 44. maddesinde belirtilen altı metre kıstasına uymadığının aşikâr olduğuna karar verilebilir; (vii) elektrik hattının yakınlarında elektrik çarpması sonucu ölüm tehlikesi olduğunu belirten herhangi bir uyarı işareti de bulunmamaktadır. Sonuç olarak, her ne kadar uzmanlar üçüncü başvurana kendi eylemlerinin bir sonucu olarak elektrik çarptığını kabul etmiş olsalar bile kazanın asıl sorumlusunun (%70 oranında) Yönetmelik tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen davalı şirket DEDAŞ'ın olduğuna karar vermişlerdir. Başvuranlar, son bilirkişi raporunun bulgularını kabul etmiş olup davalı şirket bu rapora itiraz etmiştir.

8. İdil Asliye Hukuk Mahkemesi 27 Aralık 2007 tarihinde söz konusu elektrik hattının bakımında ve tamir edilmesinde bir rolü olmadığı gerekçesiyle TEİAŞ aleyhinde açılan davayı reddetmiştir. Ancak, mahkeme başvuruların DEDAŞ'ın tehlikeli nitelikte olan etkinliklerinin gerektirdiği derecede özen ve dikkat göstermemesi dolayısıyla üçüncü başvuranın zarar görmesine ve kalıcı bir şekilde sakatlanmasına yol açtığı yönündeki iddialarını kısmen kabul etmiştir. Bu doğrultuda, Mahkeme (i) faiz uygulanmak üzere üçüncü başvuranın maruz kaldığı maddi zarar için 285.925,13 Türk lirası (TL) ve maddi zarar için ise 10.000 TL tazminat ödenmesine; (ii) ikinci başvurana (üçüncü başvuranın babası) ilişkin olarak faiz uygulanmak üzere 2.040 TL maddi tazminat ve 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine; (iii) birinci başvurana (üçüncü başvuranın annesi) ilişkin olarak ise faiz uygulanmak üzere 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. İdil Asliye Hukuk Mahkemesi başvuranın kardeşlerinin kendilerine manevi tazminat ödenmesine ilişkin taleplerini reddetmiştir.

9. Başvuranlar ve DEDAŞ asliye mahkemesinin kararına karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. İki tarafta Yargıtay nezdinde kamuya açık bir duruşma yapılmasını talep etmiştir. Başvuranlar özellikle asliye mahkemesinin manevi tazminata ilişkin olarak ödenmesine hükmettiği miktara itiraz etmiş ve bu miktarın maruz kaldıkları zarar karşısında yetersiz olduğunu iddia etmişlerdir.

10. Bu doğrultuda, Yargıtay 31 Mart 2009 tarihinde kamuya açık duruşmayı gerçekleştirip kararını vermiştir. Yargıtay, aşağıdaki çekinceleri not ederek tarafların temyiz taleplerini reddetmiştir: (i) üçüncü başvuranın kardeşlerine, söz konusu kaza ve kardeşlerinin kolunun kesilmesi sonrasında maruz kaldıkları endişe ve sıkıntılar göz önünde bulundurularak manevi tazminat ödenmelidir. (ii) Tedavi ücreti olarak üçüncü başvuranın babasına ödenmesi hükmedilen 2.040 TL tazminatın, söz konusu ücretin zaten üçüncü başvurana ödenmesi hükmedilen maddi tazminat miktarına

dâhil edilmesi dolayısıyla DEDAŞ'ın aynı husus konusunda iki kez ödeme yapması anlamına gelmektedir. (iii) Üçüncü başvuranın tedavi ücreti yüksek hesaplanmıştır.

11. İdil Asliye Hukuk Mahkemesi, 8 Ekim 2009 tarihinde Yargıtayın kararı doğrultusunda yeni bir karar vermiştir. Bu karara göre, mahkeme (i) üçüncü başvuranın maruz kaldığı maddi zarar için faiz uygulanmak üzere 207.916,76 Türk lirası (TL) ve maddi zarar için ise 10.000 TL tazminat ödenmesine; (ii) birinci ve ikinci başvurana ilişkin olarak faiz uygulanmak üzere her birine ayrı ayrı 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine, ve (iii) kalan başvuranlara her birine ayrı olarak faiz uygulanmak üzere 1.000 TL ödenmesine hükmetmiştir.

12. Taraflarının hiçbirinin itirazda bulunmadığı karar 2 Aralık 2009 tarihinde kesinleşmiştir.

13. DEDAŞ 13 Nisan 2010 tarihinde başvuranlara 802.134,64 TL (söz konusu zamanda yaklaşık olarak 396.318 avro) ödemiştir.

14. DEDAŞ, 29 Nisan 2010 tarihinde ise başvuranlara 82.935,34 TL miktarlık daha ödeme yaparak, kararda hükmedilen meblağın tamamını ödemiştir (söz konusu zamanda yaklaşık olarak 41.844 avro).

ŞİKÂyetLER

15. Başvuranlar Sözleşme'nin 6 § 1 ve 8. maddeleri kapsamında İdil Asliye Hukuk Mahkemesi önündeki yargılamaların aşırı uzun olduğundan şikâyetçi olmuşlardır. Birinci, ikinci ve üçüncü başvuranlar, ek olarak, aynı madde kapsamında manevi tazminata ilişkin olarak mahkemenin ödenmesine hükmettiği miktarın yetersiz olduğu konusunda şikâyetçi olmuşlardır.

16. Başvuranlar Sözleşme'nin 6 § 3 maddesi kapsamında İdil Asliye Hukuk Mahkemesine sundukları beyanlarının dikkate alınmadığını öne sürmüştür.

17. Son olarak, başvuranlar Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamında üçüncü başvuranın kazadan sonra engelli hale gelmesi dolayısıyla eğitimine devam edemediğini kaydetmişlerdir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşmenin 6. maddesi hakkında

18. Başvuranlar, yargılamaların süresinin, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinde öngörülen "makul süre" şartına uygun olmadığından şikâyetçi olmuşlardır.

19. Mahkeme, 6384 sayılı Kanun uyarınca, yargılamaların aşırı uzun olduğuna ve ulusal mahkeme kararlarının icra edilmediğine ilişkin iddiaları konu eden başvuruları incelemek için bir tazminat komisyonu kurulduğunu yineler.

20. Mahkeme, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (no. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında uygulanan pilot karar usulünü müteakip Türkiye'de yeni bir iç hukuk yolunun oluşturulduğunu gözlemlemiştir. Mahkeme daha sonra, *Turgut ve Diğerleri/Türkiye* ((k.k.), no. 4860/09, 26 Mart 2013) davasındaki kararında, başvuranların iç hukuk yollarını, yani yeni hukuk yolunu tüketmedikleri gerekçesiyle yeni bir başvuruyu kabul edilemez bulmuştur. Mahkeme, bu kararı verirken, özellikle, bu yeni hukuk yolunun muhtemel surette erişebilir olduğu ve yargılamanın uzunluğuna ilişkin şikâyetler açısından makul bir tazmin imkânı sağlamaya elverişli olduğu kanısına varmıştır.

21. Mahkeme, yukarıdaki hususlar ışığında, başvurunun bu kısmının, Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

B. Sözleşmenin 8. maddesi hakkında

22. Başvuranlar, Sözleşme'nin 8. maddesine dayanarak temel olarak ulusal mahkemeler önündeki yargılamaların uzun sürmesinden ve tazminat miktarlarının yetersiz olmasından şikâyetçi olmuşlardır.

23. Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesinin Devletler için yetki sınırları içerisindeki tüm şahısların fiziksel ve psikolojik bütünlüğünün korunmasını sağlayacak uygun adımları atma zorunluluğu da dâhil olmak üzere özel ve aile hayatına etkili bir şekilde “saygı” gösterilmesi pozitif yükümlülüğü doğurduğunu daha önce tesis etmiştir (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Trocellier/Fransa* (k.k.), no. 75725/01, AİHM 2006-XIV, ve *Vasileva/Bulgaristan* , no. 23796/10, § 63, 17 Mart 2016). Genellikle, 8. madde kapsamında bir şahsın fiziki ve psikolojik bütünlüğüne ilişkin olarak doğan pozitif yükümlülük, Sözleşme'nin 2. maddesinde öngörülen yükümlülüklerle denk gelmekte ve ulusal makamların bu madde kapsamında alması beklenen uygulanabilir türdeki tedbirlerin aynısını almalarını gerektirmektedir (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Kolyadenko ve Diğerleri Rusya*, no. 17423/05 ve diğer 5 başvuru, § 216, 28 Şubat 2012 ve *Brincat ve Diğerleri/Malta*, no. 60908/11 ve 4 diğer karar, §§ 85 ve 102, 24 Temmuz 2014).

24. Bu doğrultuda, 8. madde kapsamındaki yükümlülük -2. madde kapsamında ise paralel pozitif yükümlülük- bir şahsın fiziki ya da psikolojik bütünlük hakkının ihlal edilmesi halinde Devletlerin, ilgili olayın olgularının ivedi bir şekilde tesis edebilecek ve mağdurun zararını uygun bir şekilde telafi edebilecek hukuk yollarının mevcut olduğu etkili ve bağımsız bir yargı sistemi sunmasını gerektirmektedir (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde, yukarıda anılan, *Trocellier; Benderskiy/Ukrayna*, no. 22750/02, §§ 61-62, 15 Kasım 2007; *Yardımcı/Türkiye*, no. 25266/05, §§ 56-57, 5 Ocak 2010; *S.B. /Romanya*, no. 24453/04, § 66, 23 Eylül 2014 ve yukarıda anılan, *Vasileva*, § 63). Mahkeme, bu bakımdan, söz konusu yaralanmanın ihmal sonucunda meydana gelmesi gibi bir durumda, hukuk

sisteminde bulunan hukuk mahkemelerinin tek başına veya ceza mahkemeleri ile birlikte bir hukuk yolu sunması halinde bu yükümlülüğün yerine getirilebileceğini yinelemektedir (bk. *Öneriyıldız/Türkiye* [BD], no. 48939/99, § 92, AİHM 2004-XII).

25. Mahkeme, ilk olarak, başvuranların İdil Asliye Hukuk Mahkemesinin olguları tesis etme ve kazanın sorumluluğunu belirlenmesi konusundaki yetkinliğine itiraz etmediklerini gözlemlemektedir.

26. Mahkeme, ayrıca, bir başvuranın maruz kaldığı zararları telafi etmek için ödenmesine hükmedilen tazminat miktarının, ulusal yargı makamlarının Sözleşmede bulunan bir hakkın ihlal edildiği iddiasına karşılık olarak etkili bir cevap sağlayıp sağlamadığını değerlendirirken dikkate alınan önemli bir gösterge olduğunu yinelemektedir (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Kotelnikov/Rusya*, no. 45104/05, § 109, 12 Haziran 2016). Mahkeme, acının, ıstırabın, fiziksel rahatsızlığın ve ruhsal baskı ile sıkıntının parasal olarak ölçülmesi konusunda herhangi bir kıstasın olmaması dolayısıyla bu kapsamda zararların hesaplanması görevinin oldukça zor olduğunu göz önünde bulundurmaktadır (bk., *Shilbergs/Rusya*, no. 20075/03, § 76, 17 Aralık 2009). Dolayısıyla, Mahkeme hükmedilen miktarın makul olup olmadığını davanın kendine has koşulları çerçevesinde ve benzer davalarda daha önce ödenmesine hükmedilen miktarları göz önünde bulundurarak değerlendirmektedir.

27. Somut davaya ilişkin olarak Mahkeme söz konusu kazanın başvuranlar için yol açtığı sıkıntı ve ıstırabının boyutunu kabul etmektedir. Mahkeme başvuranlara İdil Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde talep ettikleri manevi tazminatının tamamının ödenmesine hükmedilmediğini de kabul etmektedir. Mahkeme, ancak, DEDAŞ'ın başvuranlara zararların telafisi için yaklaşık 438.000 avroya tekabül eden önemli bir miktarı da ödediğini not etmektedir. Üçüncü başvuranın kısmen kazadan kendisinin sorumlu olmasını (bu husus bilirkişi raporu tarafından tesis edilmiş olup başvuranlar bu bilirkişi raporuna itiraz etmemişlerdir) ve söz konusu

meblağın ölümle sonuçlanan ihmalkârlık davalarında bile Mahkeme tarafından ödenmesine hükmedilen miktarlardan (örneğin, bk., *Banel/Litvanya*, no. 14326/11, § 77, 18 Haziran 2013; ayrıca bk.:*Gençarslan/Türkiye* (k.k.), no. 62609/12, 14 Mart 2017) çok daha yüksek olmasını dikkate alan Mahkeme, ilk üç başvuranın kendilerine ödenmesine karar verilen manevi tazminat miktarının yetersiz olduğuna ilişkin iddiasını kabul etmemektedir.

28. Başvuranların tazminat yargılamalarının uzunluğu hakkındaki şikâyetlerine ilişkin olarak ise Mahkeme tazminat davasının daha erken hükme bağlanamamasının üzücü olarak değerlendirmek ile birlikte yukarıda da belirttiği gibi (bk. 19-21. paragraflar) başvuruların önce Tazminat Komisyonu önündeki hukuk yollarına başvurmaları gerektiği kanaatindedir.

29. Dolayısıyla, başvuruların Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında öne sürdükleri şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

C. Diğer şikâyetler

30. Başvuranlar, ek olarak, Sözleşme'nin 6 § 3 maddesi kapsamında İdil Asliye Hukuk Mahkemesine ibraz ettikleri beyanların dikkate alınmadığı konusunda şikâyette bulunmuşlardır. Son olarak, başvurular Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamında üçüncü başvuranın kazadan sonra engelli hale gelmesi dolayısıyla eğitimine devam edemediğini kaydetmişlerdir.

31. Mahkeme, başvuruların bu şikâyetleri ulusal mahkemeler önünde gündeme getirmediğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, bu başlık altındaki şikâyetlerin Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

AŞKIN/TÜRKİYE KARARI

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliđiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 9 Temmuz 2020 tarihinde bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Grițco
Başkan

AŞKIN/TÜRKİYE KARARI

EK

No.	Başvuranın adı	Doğum Yılı	Uyruk	İkamet Adresi
1	Şerife AŞKIN	1966	T.C.	ŐIRNAK
2	Halef AŞKIN	1964	T.C.	ŐIRNAK
3	Feyzullah AŞKIN	1988	T.C.	ŐIRNAK
4	Bünyamin AŞKIN	2001	T.C.	ŐIRNAK
5	Abdullah AŞKIN	1986	T.C.	ŐIRNAK
6	Nasihah AŞKIN	1985	T.C.	ŐIRNAK
7	Hasan AŞKIN	1995	T.C.	ŐIRNAK
8	Hıcran AŞKIN	1996	T.C.	ŐIRNAK
9	İrem AŞKIN	1997	T.C.	ŐIRNAK
10	Mehmet Ata AŞKIN	1993	T.C.	ŐIRNAK
11	Suat AŞKIN	1998	T.C.	ŐIRNAK
12	Sümeyye AŞKIN	1993	T.C.	ŐIRNAK
13	Züleyha AŞKIN	1991	T.C.	ŐIRNAK